

בטיחות בעבודה נשים הרות / מניקות עם גורמים ביולוגיים

העבודה במעבדה הביולוגית חושפת את העובדים בה למגוון גורמי סיכון, בעיקר מיקרואורגניזמים, היכולים לגרום נזק בריאותי ישיר (בטווח המידי או בטווח הרחוק) על ידי חדירתם והתרבותם בגוף האדם.

דרכי החשיפה העיקריים הם:

- דרך ריריות האף הפה והעיניים, מגע עם ידיים מזוהמות או התזה של גורם ביולוגי.
 - דרך/מגע עם עור סדוק/פצוע, כוויות שמש, חתכים מכלים חדים, דקירה ממחטים ונשיכות בעלי חיים.
 - דרך דרכי הנשימה, על ידי חדירה של אירוסולים ביולוגיים הנובעים מדליפות מציד מעבדתי ותהליכים מעבדתיים (כגון, צנטריפוגות, פיפטציה וכ"ו).
 - דרך מערכת העיכול (אכילה, שתיה ועשון במעבדה, בעיקר דרך מגע עם ידיים מזוהמות).
- נשים הרות/מניקות הנחשפות לאותם גורמי סיכון, עלולות לחשוף בדרך זו גם את העובר אותו הן נושאות ברחמן או להעביר את אותם גורמים לילוד בזמן ההנקה.
- הבנת והכרת דרכי החשיפה יסייעו לכן לשמור על בריאותן ובריאות העובר/ילוד.

- עבודה בטוחה במעבדה ביולוגית מחייבת שימוש בציד מגן אישי:
- חלוק מעבדה ארוך
- משקפי מגן (על מנת למנוע חשיפת ריריות העיניים לגורמים ביולוגיים וכימיים)
- כפפות (בעבודה עם גורמים פתוגניים 2 זוגות של כפפות)
- נעליים סגורות (מומלץ להחליף את נעלי העבודה בכניסה לבית, במיוחד בבית עם ילדים קטנים/זוחלים).
- נישמית/מסיכה,

עבודה עם תהליכים המייצרים אירוסולים, יש לבצע בתוך מנדף ביולוגי.

שמירה על סדר וניקיון באזורי העבודה (על ידי חיטוי משטחי העבודה לפני ובסוף יום העבודה) היא צעד ראשון בהשגת סביבת עבודה בטוחה.

בנוסף לכתוב, ישנן עבודות שאסורות על נשים הרות/מניקות:

- עבודה עם חומרים ציטוטוקסיים (כל התרופות הכמוטרפואיטיות).
- איזופלורן (גז הלוגני המשמש להרדמת חיות).

בהמשך מצורף נייר עמדה של האגודה הישראלית לבטיחות ביולוגית ומצורפת רשימה של גורמים ביולוגיים טרטוגניים (העלול לפגום בהתפתחות העובר).

<https://safety.tau.ac.il/Israel-Biological-Safety-Accociation-publications>

האגודה הישראלית לבטיחות ביולוגית אבי"ב – IBSA

נייר עמדה בנושא :

סיכונים ביולוגיים טרטוגניים בעבודה לנשים בגיל הפוריות

מטרה:

הרחבת תקנות עבודת נשים להכללת עבודה במספר מיקרואורגניזמים הידועים כטרטוגניים במסגרת עבודות מסוכנות.

הבעיה:

מוכרים כיום מספר מיקרואורגניזמים שהדבקה בהם בזמן ההריון עלולה לגרום מומים בעובר, עיכוב התפתחות גופנית ושכלית ואפילו מוות, הנקראים גורמים ביולוגיים טרטוגניים (נספח א)'

תופשי מפעלים ומנהלי מעבדות במקומות עבודה העוסקים במיקרואורגניזמים, מתלבטים בשאלת החשיפה הפוטנציאלית של נשים בגיל הפוריות לגורמים טרטוגניים.

נשים בגיל הפוריות ובהריון חרדות לגורל העובר, היה ונחשפו לגורם ביולוגי טרטוגני.

התחיקה בישראל בנושא מצומצמת ביותר, מתייחסת לנגיף האדמת בלבד (ר'להלן, תקנות עבודת נשים).

יחידת הבטיחות

אוגוסט 2024

המצב התחקיתי בישראל:

תקנות עבודת נשים (עבודות אסורות, עבודות מוגבלות ועבודות מסוכנות)

התשס"א – 2001, המתייחסות לאשה בגיל הפוריות העובדת במוסד חינוכי או רפואי, מכירות בסיכון העלול לפגוע בהתפתחות העובר, אם תחלה באדמת בזמן ההריון. התקנות קובעות שהאשה תופנה לקבלת חיסון נגד הנגיף (RUBELLA)

אך משאירות לה את הבחירה לסרב, ואזי עליה לחתום על טופס סירוב.

אין התקנות מפרטות, האם תותר לאשה שלא חוסנה לעבוד בסיכון הדבקה באדמת, ואין איזכור של תעסוקה חלופית שלא בסיכון בזמן ההריון.

המצב התחקיתי בארה"ב ובאירופה:

בארה"ב קיים, Basic Conditions of Employment Act (BCEA) 75 of 1997

(מקור 1), שעל פי סעיף 1 (26) שלו, מעסיקים מנועים מלדרוש או להרשות

לנשים הרות או מיניקות, לבצע עבודה מסוכנת לבריאות האם או ילדיה.

במסגרת חוק זה, לפי סעיף 87 (b)(1) פורסם Code of good practice on pregnancy and afterbirth. הקוד מטיל אחריות על המעסיק להגן על בריאות

העובדות, לספק להן תנאי עבודה ללא סיכון, לבצע הערכת סיכונים, לספק מידע על הסיכונים ועוד. הקוד מתייחס לרשימה של גורמים ביולוגיים טרטוגניים.

הקוד מורה למעסיקים להכין רשימה של עבודות חלופיות שאין כוללות סיכון

כנ"ל, לצורך העברת העובדות בזמן ההריון וההנקה. אם יש ספק או חשש

שתנאי העבודה של האשה עלולים לסכן אותה או את ילדיה, יש לשפר או

לשנות את התנאים. אם הדבר לא ניתן לביצוע, יש להעביר את העובדת

לתפקיד אחר.

באירופה דירקטיבה אירופית בקשר לנשים הרות (92/85 – EEC/רגולציה של

COSHH משנת 1999 ומדיניות בקרת זיהומים) PCT (ואחרות, מורות על נקיטת

אמצעים למיזעור הסיכון לאם ולעובר. יש הדגשה לגבי נשים הרות שעבודתן

כוללת בידוד נגיפים, שבהתייעצות עם מיקרוביולוג, יש צורך לשקול העברה

לתפקיד אחר.

יחידת הבטיחות

אוגוסט 2024

ההצעה:

1. ההצעה מתייחסת לרשימת הגורמים הביולוגיים הטרטוגניים המצויינים בנספח א', וגורמים נוספים שיוכרו מדעית בעתיד ככאלה. מוצע להקים ועדת מומחים שתמליץ על הוספה/גרירה של גורמים ברשימה הנ"ל.
2. ההצעה מתייחסת למקומות עבודה בהם יש בידוד, גידול או מחקר בגורמים הנ"ל, או שקיימת בהם חשיפה תדירה לגורמים אלה.
3. להטיל על המעסיק אחריות לבצע הערכת סיכונים ייחודית לגבי נשים בגיל הפוריות המועסקות בעבודות כנ"ל.
4. לספק תנאי עבודה שיבטיחו אי חשיפה של האשה לגורמים הנ"ל.
5. אם לא ניתן למנוע ודאית חשיפה, יש להציע לאשה העברה לתפקיד אחר לזמן ההריון/הנקה.

מקורות:

1. http://www.labourprotect.co.za/pregnancy_code.htm
2. <http://emedicine.medscape.com/article/235213-overview>
3. http://www.labourprotect.co.za/pregnancy_code.htm
4. http://www.cdc.gov/niosh/docs/99_104/
5. <http://www.sohas.co.uk/publications/publication19.pdf>
6. <http://www.aafp.org/afp/20000515/3065.html>
7. http://www.health.gov.il/Download/pages/list_TarAll2009.pdf

יחידת הבטיחות

אוגוסט 2024

נספח א

רשימת הגורמים הביולוגיים הטרטוגניים אליהם מתייחסת ההצעה.

Infectious Agent	Risks to Embryo or Fetus
Viruses	
Rubella (German measles)	Teratogen, death, growth retardation
Herpes Simplex (HHV1 and HHV2)	Teratogen, death, infection
Varicella (chicken pox, HHV3)	Teratogen
Cytomegalovirus (HHV5)	Teratogen, growth retardation
Rubeola (measles)	Death, infection
Parvovirus B19 (erythema infectiosum; fifth disease)	Death, growth retardation
Human immunodeficiency virus (HIV)	Growth retardation, infection
Hepatitis B virus (HBV)	Growth retardation, infection
Bacteria	
Treponema pallidum (syphilis)	Teratogen, death, growth retardation, infection
Listeria monocytogenes (Listeriosis)	Death, infection
Genital <i>Mycoplasma</i>	Death
Protozoa	
Toxoplasma gondii (Toxoplasmosis)	Teratogen, death

Other possible viral teratogens include: [influenza](#), mumps, lymphocytic choriomeningitis, [poliovirus](#), Coxsackie B viruses, condyloma acuminata, pestiviruses and pathogenic strains of E. Coli.